

บทที่ 4

การปรับปรุงรายการ (Adjusting Entries)

การจัดทำงบการเงินของกิจการซึ่งได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงินที่ผู้ใช้งบการเงินจะนำไปใช้นั้นจะต้องถูกต้องตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องหากไม่ถูกต้องกิจการต้องทำการปรับปรุง (Adjusting Entries) ซึ่งกิจการจะกระทำ ณ วันสิ้นงวดบัญชี เพื่อให้งบการเงินในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี (Accounting Period) ที่จัดทำขึ้น แสดงสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของรายได้ และค่าใช้จ่ายถูกต้องตามหลักการบัญชี

การปรับปรุงบัญชี เป็นการปรับปรุงรายการทางการบัญชีที่ได้บันทึกไว้ระหว่างรอบบัญชี ซึ่งการปรับปรุงจะกระทำ ณ วันสิ้นงวดบัญชี เพื่อให้รายการทางบัญชีมียอดคงเหลือที่ถูกต้อง ณ วันสิ้นงวด การปรับปรุงจะมีนั้นจะมีการปรับปรุงรายการที่บันทึกไว้ รายการที่อาจเกิดจากการบันทึกไว้ผิดพลาดและรายการสรุปปรับปรุงรวมถึงการบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่จัดทำงบการเงินที่ยังไม่ได้บันทึก รายการซึ่งต้องบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis)

การปรับปรุงจะต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปและการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท (ศศิวิมล มีอำนาจ, 2558)

รายการปรับปรุงในวันสิ้นงวดบัญชีมีดังนี้

1. รายได้ค้างรับ (Accrued Income or Accrued Revenue)
2. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expense or Expense Payable)
3. รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue or Deferred Income)
4. ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expense)
5. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation Expense)
6. วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies Used)
7. หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account)
8. ค่าตัดจำหน่าย (Amortization)
9. ค่าสูญสิ้น (Depletion)
10. การแก้ไขข้อผิดพลาด (Correction of Error)

1. รายได้ค้างรับ (Accrued Revenue or Revenue Receivable)

รายได้ค้างรับ หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วในงวดบัญชีปัจจุบัน แต่ยังไม่ได้รับชำระและยังไม่ได้บันทึกบัญชีรายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานปกติของกิจการจะถือเป็นลูกหนี้การค้าแต่ถ้าเป็นรายอื่น ๆ จะถือเป็นรายได้ที่กิจการยังไม่ได้รับชำระ ถือเป็นรายได้ค้างรับซึ่งจะเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการ ดังนั้น ณ วันสิ้นงวดบัญชีต้องทำการบันทึกบัญชีรับรู้รายได้แม้ว่ากิจการจะยังไม่ได้รับเงิน

ตัวอย่างรายได้ค้างรับเงิน ดอกเบี้ยค้างรับ ค่าเช่าค้างรับ เป็นต้น การบันทึกบัญชี ณ วันสิ้นงวดบัญชี
ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป				หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต
25X1					
ธ.ค.31	รายได้ค้างรับ	1XX	XX	-	
	รายได้	4XX			XX -
	ปรับปรุงรายได้ค้างรับ				

รายได้ค้างรับ เป็นรายการ สินทรัพย์ แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงิน

รายได้ เป็นรายการ รายได้ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ตัวอย่างที่ 1 กิจการได้นำเงินไปธนาคารมาเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 25x1 จำนวน 500,000 บาท โดยได้รับอัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปีซึ่งเป็นการฝากประจำทุก 6 เดือน

การคำนวณดอกเบี้ยรับ = เงินต้น X อัตราดอกเบี้ย X ระยะเวลา

$$= 500,000 \times \frac{5}{100} \times \frac{6}{12}$$

$$= 12,500 \text{ บาท}$$

กิจการจะมีดอกเบี้ยรับจำนวน 12,500 บาท ซึ่งเป็นดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 25x1 จะเห็นว่าในปี 25x1 กิจการมีรายได้เกิดขึ้นแล้วต้องนำบันทึกเป็นรายได้ค้างรับ

การบันทึกบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป				หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต
25X1					
ธ.ค.31	ดอกเบี้ยค้างรับ	117	12,500	-	

ดอกเบี้ยรับ	413	12,500	-
ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ 6 เดือน			

ดอกเบี้ยค้างรับ					หน้าที่ 117		
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 ธ.ค.31	ดอกเบี้ยรับ	รว.5	12,500	-			

ดอกเบี้ยรับ					เลขที่ 413			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
				25X1 ธ.ค.31	ดอกเบี้ยค้างรับ	รว.5	12,500	-

เมื่อกิจการได้ วันที่ 1 เมษายน 25X1
 การแสดงรายการในงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี
 บริษัท จำกัด
 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้
⋮

ดอกเบี้ยรับ

12,500

บริษัท จำกัด

งบแสดงฐานะการรับ (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

⋮

ดอกเบียค้างรับ

12,500

2. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expense or Expense Payable)

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วในงวดปัจจุบันของกิจการ แต่ยังไม่จ่ายเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กิจการจึงต้องรับรู้ค่าใช้จ่าย ตัวอย่าง ค่าโฆษณาการจ่าย ดอกเบียค้างจ่ายค่าเช่าค้างจ่าย เป็นต้น

การบันทึกบัญชี ณ วันสิ้นงวด เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าใช้จ่าย	5XX	XX			
	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	2XX			XX	-
	ปรับปรุงค่าใช้จ่ายค้างจ่าย					

ค่าใช้จ่ายเป็นรายการค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุน

ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเป็นรายการหนี้สินแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 กิจการได้รับใบแจ้งหนี้ค่าโฆษณา จำนวน 5,000 บาท ซึ่งกิจการยังไม่จ่ายเงิน

การบันทึกบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1	ค่าโฆษณา	515	5,000	-		
ธ.ค.31	ค่าโฆษณาค้างจ่าย	215			5,000	-
	ปรับปรุงค่าโฆษณาค้างจ่าย					

ค่าโฆษณา

หน้าที่ 515

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1	ค่าโฆษณาค้างจ่าย	รว.5	5,000	-				
ธ.ค.31								

ค่าโฆษณาค้างจ่าย

หน้าที่ 215

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
					25X1			
					ธ.ค.31	ค่าโฆษณา	รว.5	5,000 -

การแสดงรายการในงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้

⋮

ค่าใช้จ่าย :

⋮

ค่าโฆษณา

5,000

บริษัท จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์

⋮

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

⋮

ค่าโฆษณาค้างจ่าย

5,000

3. รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue or Deferred Income)

รายได้รับล่วงหน้า หมายถึง รายได้ที่ได้รับเงินล่วงหน้าแล้ว โดยที่กิจการยังให้บริการแก่ลูกค้ายังไม่หมด รายได้ที่กิจการรับมาถึงแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรายได้ในงวดบัญชีนี้ และส่วนที่ 2 ถือเป็นรายได้ในงวดบัญชีถัดไป จำนวนเงินที่กิจการได้รับมานั้นจะมีการบันทึกการรับรู้ 2 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะมีการบันทึกการปรับปรุงที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามยอดคงเหลือของรายการที่แสดงในงบการเงินทั้ง 2 วิธีจะเท่ากัน

การบันทึกบัญชีแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

3.1 บันทึกการเป็นรายได้รับล่วงหน้า (บันทึกเป็นหนี้สิน)

3.2 บันทึกการเป็นรายได้

3.1 บันทึกเป็นรายได้รับล่วงหน้า

หากกิจการบันทึกเงินสดที่ได้รับมาทั้งหมดไว้เป็นหนี้สินในชื่อรายได้รับล่วงหน้าในวันที่ได้รับเงินมา เมื่อวันสิ้นงวดบัญชีจึงทำการปรับปรุงรายได้รับล่วงหน้า เป็นรายได้เฉพาะส่วนที่กิจการได้ให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

วันที่กิจการได้รับเงินสด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 4

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
พ.ค. 1	เงินสด	111	XX	-		
	รายได้รับล่วงหน้า	216			XX	-
	บันทึกรายได้รับล่วงหน้า					

ณ วันสิ้นงวดบัญชีนั้นกิจการได้ให้บริการแต่ลูกค้าบางส่วนไปแล้ว เงินจำนวนนี้จะถูกบันทึกบัญชีเป็นรายได้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค. 31	รายได้รับล่วงหน้า	2XX	XX	-		
	รายได้	4XX			XX	-
	ปรับปรุงค่าเช่ารับล่วงหน้าเป็นรายได้					

รายได้รับล่วงหน้า เป็นหนี้สิน แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน
 รายได้ เป็นรายได้ แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ตัวอย่างที่ 3 กรณีกิจการบันทึกเป็นรายได้รับล่วงหน้า

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 25x1 กิจการตกลงทำสัญญากับผู้เช่า กิจการได้รับเงินสดค่าเช่าอาคารสำหรับ
 ระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 30,000 บาท ปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี
 การจัดการบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 4	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
พ.ค.1	เงินสด	111	36,000	-		
	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	216			36,000	-
	บันทึกเงินสดเป็นค่าเช่าล่วงหน้า 1 ปี					

ในวันที่ 31 ธันวาคม จำนวนเงิน 36,000 บาท ที่กิจการได้รับมาแยกแสดง 2 รายการดังนี้

ส่วนแรก : ค่าเช่ารับล่วงหน้า (หนี้สิน) 4 เดือน ซึ่งเท่ากับ 12,000 บาท (คำนวณได้จาก $36,000 \times \frac{4}{12}$)

ส่วนที่สอง : ค่าเช่ารับ (รายได้) ซึ่งกิจการได้ให้บริการไปแล้ว 8 เดือนเท่ากับ 24,000 บาท

(คำนวณจาก $36,000 \times \frac{8}{12}$)

โดยบันทึกรายการปรับปรุง ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	216	24,000	-		

ค่าเช่ารับ	414	24,000	-
ปรับปรุงค่าเช่ารับล่วงหน้า 8 เดือน			

เงินสด				หน้าที่ 111			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 พ.ค.1	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	รว.4	36,000	-			

ค่าเช่ารับล่วงหน้า				หน้าที่ 216				
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเช่ารับ	รว.5	24,000	-	25X1 พ.ค.1	เงินสด	รว.4 36,000	-

๑

ค่าเช่ารับ				หน้าที่ 414				
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
				25X1 ธ.ค.31	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	รว.5	24,000	-

3.2 บันทึกรายการเป็นรายได้

เมื่อกิจการได้รับเงินสดทั้งหมด จะบันทึกไว้เป็นรายได้ได้วันที่ได้รับเงินมา เมื่อสิ้นงวดบัญชีจึงต้องทำการปรับปรุงรายได้มาเป็นหนี้สินเฉพาะในส่วนที่กิจการยังไม่ได้ให้บริการ

การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

วันที่ กิจการได้รับเงินสดมา

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 4

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25X1				
พ.ค.1	เงินสด	1 XX	XX -	
	รายได้	4 XX		XX -
	บันทึกรายได้			

ณ วันสิ้นงวดบัญชี จำนวนเงินที่กิจการยังไม่ได้ให้บริการจะถูกบันทึกเป็นหนี้สิน

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25X1				
ธ.ค.31	รายได้	4XX	XX -	
	รายได้รับล่วงหน้า	2XX		XX -
	ปรับปรุงรายได้เป็นรายได้รับล่วงหน้า			

ตัวอย่างที่ 4 กรณีกิจการบันทึกเป็นรายได้

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 25x1 กิจการได้ตกลงทำสัญญากับผู้เช่า กิจการได้รับเงินสดค่าเช่าอาคารสำหรับระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 36,000 บาท ปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 4

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
พ.ค.1	เงินสด	111	36,000	-		
	ค่าเช่ารับ	414			36,000	-
	บันทึกเงินสดรับเป็นค่าเช่ารับ 1 ปี					

ณ วันสิ้นงวดบัญชีคือวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

กิจการต้องปรับปรุงค่าเช่ารับอาคาร ให้มียอดคงเหลือเพียง 8 เดือน เป็นเงิน 24,000 บาท (คำนวณจาก $36,000 \times \frac{8}{12}$) ซึ่งเงินจำนวนนี้ ถือเป็นรายได้ของ กิจการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม - 31 ธันวาคม 25x1 แล้ว โอนบัญชีค่าเช่ารับอีก 4 เดือนไปเป็นบัญชีหนี้สิน คือ ค่าเช่ารับล่วงหน้า 12,000 บาท

(คำนวณจาก $36,000 \times \frac{4}{12}$)

การบันทึกการปรับปรุงบัญชี เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าเช่ารับ	รว.1	12,000	-		
	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	216			36,000	-
	ปรับปรุงค่าเช่ารับ 4 ไปเป็นค่าเช่ารับล่วงหน้า					

เงินสด

หน้าที่ 111

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1							
พ.ค.1	ค่าเช่ารับ	รว.4	36,000	-			

ค่าเช่ารับ

หน้าที่ 414

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1				25X1			

ธ.ค.31	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	รว.5	12,000	-	พ.ค.1	เงินสด	รว.4	36,000	-
--------	--------------------	------	--------	---	-------	--------	------	--------	---

ค่าเช่ารับล่วงหน้า

หน้าที่ 216

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต
				25X1 ธ.ค.31	ค่าเช่ารับ	รว.5	12,000 -

การบันทึกบัญชีทั้ง 2 กรณีคือ กรณีที่ 1 บันทึกเป็นหนี้สิน กรณีที่ 2 บันทึกเป็นรายได้ เมื่อกิจการปรับปรุงแล้วจะได้ยอดคงเหลือเท่ากัน นั่นคือ บัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้ามียอดคงเหลือ 12,000 บาท และบัญชีค่าเช่ารับมียอดคงเหลือ 20,000 บาท

การแสดงรายการในงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี เป็นดังนี้

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้	
⋮	
ค่าเช่ารับ	24,000

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์	
⋮	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
หนี้สินหมุนเวียน	12,000
⋮	

ค่าเช่ารับล่วงหน้า

4. ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expense)

ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กิจการได้จ่ายเงินล่วงหน้าไปแล้ว โดยที่กิจการได้รับประโยชน์เพียงบางส่วน ซึ่งจะยังไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดในงวดบัญชี เนื่องจากยังมีจำนวนเงินที่กิจการจ่ายไปแล้วนั้นเป็นเงินที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีถัดไปรวมอยู่ด้วย

จำนวนเงินที่จ่ายไปล่วงหน้าในส่วนที่การใช้ประโยชน์เป็นแล้วแต่บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย ส่วนเงินที่จ่ายล่วงหน้า (ที่เหลือ) จะเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในวันสิ้นงวดบัญชี กิจการจึงต้องทำการปรับปรุง ตัวอย่างเช่น ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

การบันทึกจำนวนเงินที่กิจการได้จ่ายไปแล้ว ทำได้ 2 วิธี คือ บันทึกเป็นสินทรัพย์ และบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีกิจการต้องทำการปรับปรุงเมื่อปรับปรุงเสร็จแล้วจะมีผลทำให้ยอดคงเหลือของรายการที่แสดงในงบการเงิน ของทั้ง 2 วิธีมียอดคงเหลือเท่ากัน

การบันทึกบัญชี แบ่งเป็น 2 วิธี

4.1 บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

4.2 บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

4.1 บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

ในวันที่จ่ายเงิน กิจการบันทึกจำนวนเงินที่จ่ายทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ซึ่งถือเป็นบัญชีสินทรัพย์ กิจการจะยังไม่บันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่าย เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีกิจการต้องทำการปรับปรุงค่าใช้จ่ายล่วงหน้า นั้น ไปเป็นบัญชีค่าใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่กิจการได้ใช้ประโยชน์หรือบริการไปแล้ว

การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

วันที่จ่ายเงินสด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 4

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
เม.ย.1	ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	1XX	XX	-		
	เงินสด	1XXX			XX	-
	บันทึกค่าใช้จ่ายล่วงหน้า					

วันสิ้นงวดบัญชี

บันทึกการรับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนที่กิจการได้ใช้ประโยชน์ไปแล้ว

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อ)	5XX	XX	-		
	ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	1XX			XX	-
	ปรับปรุงค่าใช้จ่ายล่วงหน้าไปเป็นค่าใช้จ่าย					

ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เป็นบัญชีสินทรัพย์แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

ค่าใช้จ่าย เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ตัวอย่างที่ 5 บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 25X1 กิจการได้จ่ายเงินค่าเบี้ยประกันภัย 24,000 บาท สำหรับกรมธรรม์อายุ 1 ปี กิจการปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 4	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
เม.ย.1	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	118	24,000	-		
	เงินสด	111			24,000	-
	บันทึกค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 1 ปี					

ในวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 การจ่ายเงินไป 20,000 บาท สำหรับอายุ 1 ปี วิเคราะห์ได้ 2 ส่วนคือ

- จำนวนเงินส่วนแรกที่กิจการได้ใช้ประโยชน์หรือใช้บริการแล้ว 9 เดือนจำนวน 18,000 บาท (คำนวณจาก $24,000 \times \frac{9}{12}$) จะถูกบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายซื้อค่าเบี้ยประกันภัย
- จำนวนที่เหลือซึ่งกิจการจะได้รับประโยชน์/หรือใช้บริการในงวดบัญชีถัดไป 3 เดือน จำนวนเงิน 6,000 บาท (คำนวณจาก $24,000 \times \frac{3}{12}$) แต่บันทึกเป็นค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้าต้องแสดงเป็นสินทรัพย์

ณ วันสิ้นงวดบัญชีบันทึกรายการปรับปรุง ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัย	516	6,000	-		
	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	118			6,000	-
	ปรับปรุงค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้าไปเป็น ค่าเบี้ยประกันภัย 3 เดือน					

เงินสด

หน้าที่ 111

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
				25X1 เม.ย.1	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย ล่วงหน้า	รว. 4	24,000	-

ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า

หน้าที่ 118

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 เม.ย.1	เงินสด	รว.4	24,000	-	25X1 เม.ย.1	ค่าเบี้ยประกันภัย	รว. 5	6,000

ค่าเบี้ยประกันภัย

หน้าที่ 516

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย							

ล่วงหน้า	รว.1	6,000	-				
----------	------	-------	---	--	--	--	--

4.2 บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

กิจการบันทึกเงินสดที่จ่ายทั้งหมดไปเป็นค่าใช้จ่าย ณ วันสิ้นงวด บัญชีต้องทำการปรับปรุงรายการค่าใช้จ่ายนั้นให้แสดงก็คงเหลือเฉพาะกิจการได้ใช้ประโยชน์หรือ บริการไปแล้วเท่านั้น ส่วนจำนวนที่เหลือให้ปรับเป็นบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้าซึ่งเป็นรายการประเภทสินทรัพย์

การบันทึกบัญชี เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 4	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
เม.ย.1	ค่าใช้จ่าย	5XX	XX	-		
	เงินสด	1XX			XX	-
	บันทึกค่าใช้จ่าย					

ในวันสิ้นงวด กิจการทำการวิเคราะห์แยก 2 ส่วนคือ จำนวนเงินส่วนแรกสำหรับส่วนที่กิจการได้ใช้ประโยชน์ไปแล้ว กิจการบันทึกการรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งสิ้นงวด แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และอีกจำนวนหนึ่งที่กิจการยังไม่ได้รับประโยชน์/บริการจะถูกบันทึกไว้ในบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ซึ่งเป็นบัญชีประเภทสินทรัพย์แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						

ธ.ค.31	ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	1XX	XX	-	
	ค่าใช้จ่าย	5XX			XX -
	ปรับปรุงค่าใช้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า				

ตัวอย่างที่ 6 บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 25x1 กิจการได้จ่ายเงินค่าเบี้ยประกันภัย 24,000 บาท สำหรับกรมธรรม์อายุ 1 ปี
 กิจการปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 4	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
เม.ย.1	ค่าเบี้ยประกันภัย	516	24,000	-		
	เงินสด	111			24,000	-
	จ่ายค่าเบี้ยประกันภัยสำหรับ 1 ปี					

ณ วันสิ้นงวด วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 จำนวนเงิน 24,000 บาท ที่เคยบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่าย ต้องแยก
 มาทำการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ค่าเบี้ยประกันภัย 1 เมษายน 25x1 จนถึง 31 ธันวาคม 25x1 มีจำนวน 9 เดือน เป็นเงิน
 18,000 บาทซึ่งจะปรากฏในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ส่วนที่ 2 ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 3 เดือน จำนวน 6,000 บาท ซึ่งกิจการจะได้รับประโยชน์หรือ
 บริการในงวดบัญชีถัดไป รายการนี้บันทึกเป็นสินทรัพย์ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการปรับปรุง เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 1	
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						

ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	118	6,000	-		
	ค่าเบี้ยประกันภัย	516			6,000	-
	ปรับปรุงค่าเบี้ยประกันภัยไปเป็นค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย					
	ล่วงหน้า 3 เดือน					

เงินสด				หน้าที่ 111			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25X1 เม.ย.1	ค่าเบี้ยประกันภัย	รว. 4	12,000 -

ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า				หน้าที่ 118			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัย	รว.4	6,000 -				

ค่าเบี้ยประกันภัย				หน้าที่ 516			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 เม.ย.1	เงินสด	รว.4	12,000 -	25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย ล่วงหน้า	รว. 5	6,000 -

การบันทึกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าได้ตัวอย่างที่ 5 และ 6 ไม่ว่ากิจการจะเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้าหรือบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายณวันสิ้นงวดบัญชีกิจการทำการปรับปรุงแล้ว ยอดคงเหลือของบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายและค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า ของทั้ง 2 วิธีจะเท่ากัน นั่นคือ กิจการจะรับรู้ค่าใช้จ่ายบัญชีค่าเบี้ยประกันเป็นค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนเงิน 18,000 บาท แสดงไว้ ณ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แบบบันทึกบัญชีค่าเบี้ยประกันภัย 6,000 บาท เป็นสินทรัพย์แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงิน

การแสดงรายการในงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี เป็นดังนี้
บริษัท จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

<p style="color: red;">รายได้</p> <p style="text-align: center;">⋮</p> <p style="color: red;">ค่าใช้จ่าย</p> <p style="text-align: center;">⋮</p> <p style="color: red;">ค่าเบี่ยงประกันภัย</p>	<p style="color: red;">12,000</p>
---	-----------------------------------

บริษัท จำกัด
แสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

<p style="text-align: right; color: red;">สินทรัพย์</p> <p style="color: red;">สินทรัพย์หมุนเวียน :</p> <p style="text-align: center;">⋮</p> <p style="color: red;">ค่าเบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้า</p>	<p style="color: red;">6,000</p>
--	----------------------------------

5. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation Expense)

ค่าเสื่อมราคา เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายสิ้นงวดบัญชีจะแสดงไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ค่าเสื่อมราคา เป็นการปันส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีตัวตนและมีการเสื่อมสภาพ เช่น อาคาร เครื่องจักร รถยนต์ เครื่องใช้สำนักงาน เฟอร์นิเจอร์ กรณีที่ดินไม่คิดค่าเสื่อมราคาเฉพาะที่ดินที่มีอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจไม่จำกัด แต่ถ้าหากที่ดินนั้นมีการเสื่อมสภาพได้ก็คิดค่าเสื่อมราคาได้ ในการพิจารณาค่าเสื่อมราคานั้นเนื่องจากสินทรัพย์ที่มีตัวตนมีการเสื่อมสภาพนั้นมีอายุการให้ประโยชน์นานเกินกว่า 1 ปี รอบระยะเวลาบัญชี ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำงบการเงินถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองจัดการ ควรมีการปันส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีตัวตน มีการเสื่อมสภาพไปเป็นค่าใช้จ่ายตลอดอายุการให้ประโยชน์ เพื่อจะได้แสดงผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาบัญชีได้ยุติธรรมรวมทั้งการคำนวณค่าเสื่อมราคาจะทำให้มูลค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนมีการเสื่อมสภาพ แสดงมูลค่าหลังหักเงินค่าเสื่อมสภาพ การบันทึกค่าเสื่อมราคาบันทึกคู่กับค่าเสื่อมราคาสะสมซึ่งเป็นบัญชีที่สะสมยอดค่าเสื่อมราคาตั้งแต่เริ่มใช้งานจนถึงปัจจุบันในวันที่จัดทำงบการเงิน

บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมเป็นบัญชีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์ (ศศิวิมล มีอำพล, 2558)

เดบิต ค่าเสื่อมราคา (Depreciation Expense) xx

เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม(Accumulated Depreciation) xx

ค่าเสื่อมราคา เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย แสดงในงบกำไรขาดทุน

ค่าเสื่อมราคาสะสม เป็นบัญชีปรับมูลค่าของสินทรัพย์ แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีตัวตน และมีการเสื่อมสภาพ ปัจจัยที่คิดค่าเสื่อมราคา ดังนี้

1. ราคาทุนของสินทรัพย์ (Cost of an Assets) หมายถึง ราคาหรือมูลค่าที่กิจการได้สินทรัพย์นั้นมา กิจการต้องบันทึกบัญชีจำนวนเงินที่จ่ายไป สัมพันธ์กับอายุธรรมชาติของสิ่งอื่นที่กิจการได้นำไปแลกเพื่อให้ได้สินทรัพย์นั้นมา ทั้งนี้ต้องรวมถึงจำนวนเงินที่จ่ายไปเพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเช่น ค่าติดตั้ง ค่าทดสอบ ค่าขนส่ง เป็นต้น

2. มูลค่าคงเหลือ (Residual Valu) หมายถึง จำนวนเงินที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ หลังจากหักด้วยต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจำหน่ายสินทรัพย์นั้น

3. อายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ (Useful Life of Assets) เป็นการทำงานระยะเวลาที่กิจการคาดว่าจะมีสินทรัพย์นั้นไปใช้

4. การคิดค่าเสื่อมราคา มีหลายวิธี เช่น วิธีเส้นตรง (Straight Line Method) วิธียอดลดลงทวีคูณ (Double Declining Blance Method) วิธีผลรวม

5. จำนวนปี (Sum of Theyears Digits Method) วิธีจำนวนหน่วยผลิต (Units of Production Method) เป็นต้น ตั้งแต่ละวิธีจะทำให้ยอดคงเหลือของค่าเสื่อมราคาไม่เท่ากัน ในการเลือกใช้วิธีใดผู้บริหารต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆมาพิจารณาประกอบ เช่น นโยบายผู้บริหาร ลักษณะสินทรัพย์แต่ละวิธีที่นิยมใช้กันมากคือวิธีเส้นตรง เนื่องจากเป็นวิธีการคิดที่ไม่ยุ่งยาก

การคิดค่าเสื่อมราคาวิธีเส้นตรง

การคำนวณวิธีนี้จะทำให้ค่าเสื่อมราคาเท่ากันทุกปีตอนอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น คำนวณได้จาก

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปีที่} = \frac{\text{ต้นทุนของสินทรัพย์} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการให้ประโยชน์}}$$

สมมติกิจการซื้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีการซื้อระหว่างปี และมีการเสื่อมสภาพมาใช้งานไม่เต็มปี เช่นซื้ออุปกรณ์สำนักงานมา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 25x1 ราคา 45,000 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ไม่มีมูลค่าคงเหลือ ปิดบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี ดังนั้นค่าเสื่อมราคาของปี เท่ากับ 8 เดือน ปีจำนวนเงิน 6,000 บาท ส่วนปีต่อมาก็บันทึกค่าเสื่อมราคาเต็มปี คือปีละ 9,000 บาท (ปี 25x2 - ปี 25x4) และสมมติในปี 25x5 คิดค่าเสื่อมราคา 4 เดือน เป็นเงิน 3,000 บาท

ตัวอย่างที่ 7 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x1 กิจการซื้อเครื่องจักรเพื่อใช้ผลิตสินค้า 530,000 บาท กิจการปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

$$\begin{aligned}
 \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปีที่} &= \frac{\text{ต้นทุนของสินทรัพย์} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการใช้งานให้ประโยชน์}} \\
 &= \frac{530,000 - 30,000}{10} \\
 &= 50,000 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

การบันทึกรายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวดบัญชี เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร	517	50,000	-		
	ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร	125			50,000	-
	ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร					

ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร								หน้าที่ 517	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
25X1									
ธ.ค.31	ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร	รว.5	50,000	-					

ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร								หน้าที่ 123	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
					25X1				
					ธ.ค.31	ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร	รว.5	50,000	-

การแสดงรายการในงบการเงิน เป็นดังนี้

บริษัท จำกัด
งบบำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

<p>รายได้ ⋮ ค่าใช้จ่าย ⋮</p> <p>ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร</p>	<p>5,000</p>
---	--------------

บริษัท จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

<p style="text-align: center;"><i>สินทรัพย์</i></p> <p>สินทรัพย์หมุนเวียน :</p> <p>⋮</p> <p>สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน</p> <p>ที่ดิน</p> <p>เครื่องจักร</p> <p>หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร</p>	<p>XXX</p> <p>530,000</p> <p><u>300,000</u> 500,000</p>
---	--

6. วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies Used)

วัสดุสิ้นเปลือง (Supplies) เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน มีมูลค่าไม่มากนัก เมื่อมีการนำวัสดุสิ้นเปลืองมาใช้งานแล้วจะหมดสภาพไป เช่น วัสดุสำนักงาน ได้แก่ กระดาษ ปากกา ดินสอ หรือวัสดุ งานบ้าน เช่น น้ำยาทำความสะอาด สบู่ผงซักฟอก น้ำยาล้างจานเมื่อมีการซื้อวัสดุสิ้นเปลืองมา กิจกรรมจะกลายเป็นทรัพย์สินหมุนเวียน ในระหว่างงวดบัญชีก็จะมีการเบิกไปใช้งาน การเบิกแต่ละครั้งจะมีมูลค่าไม่มาก จะมีการนำกลับมาเบิกวัสดุสิ้นเปลืองซึ่งเจ้าหน้าที่ วัสดุเป็นผู้รวบรวมไปเบิก เมื่อสิ้นงวดบัญชีกิจการจะทำการสำรวจบัญชีวัสดุสิ้นเปลือง ว่ามียอดคงเหลือเท่าใด และจะบันทึกรายการปรับปรุงโดยการโอนวัสดุสิ้นเปลือง ส่วนที่ใช้หมดไปเป็นค่าใช้จ่าย แสดง ในงบกำไรขาดทุน ชื่อบัญชี “วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป” (Supplies Used or Supply Expenses) วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไปสามารถ คำนวณได้ดังนี้

$$\text{วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป} = \text{วัสดุสิ้นเปลืองต้นเดือน} + \text{ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองระหว่างงวด} - \text{วัสดุสิ้นเปลืองปลายงวด}$$

ตัวอย่างที่ 7 วันที่ 1 มกราคม 2581 กิจการมีวัสดุสำนักงานคงเหลือยกมา 2,000 บาท และในระหว่างปีกิจการซื้อวัสดุสำนักงาน 7,000 บาท และวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี กิจการได้ตรวจนับวัสดุสำนักงานพบว่ามียอดคงเหลือ 4,000 บาท

$$\text{การคำนวณหาวัสดุสำนักงานใช้ไป} = 2,000 + 7,000 \text{ บาท} - 4,000$$

= 5,000 บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	518	5,000	-		
	วัสดุสำนักงาน	116			5,000	-
	ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร					

บัญชีวัสดุสำนักงาน

หน้าที่ 116

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1					25X1				
ม.ค.1	ยอดยกมา	รว.1	2,000	-	ธ.ค. 31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	รว.5	5,000	-
ม.ค.-ธ.ค.	เงินสด	รว.1	7,000	-					

บัญชีวัสดุสำนักงานใช้ไป

หน้าที่ 518

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1									
ธ.ค. 31	วัสดุสำนักงาน	รว.1	5,000	-					

การแสดงรายการในงบการเงินเป็นดังนี้

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้

⋮

ค่าใช้จ่าย

⋮

วัสดุสำนักงานใช้ไป

5,000

บริษัท จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์	
สินทรัพย์หมุนเวียน :	
⋮	
วัสดุสำนักงาน	4,000

7. หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account)

หนี้สงสัยจะสูญเป็นบัญชีประเภทค่าใช้จ่าย หนี้สงสัยจะสูญนั้นเป็นการประมาณหนี้ที่กิจการคาดว่า จะเก็บเงินไม่ได้ ในการดำเนินงานขยายกิจการให้บริการหรือซื้อขาย สินค้า ซึ่งจะมีทั้งการขายสินค้าเป็นเงินสด หรือเงินเชื่อ กรณีกิจการให้บริการก็จะมีทั้งการรับเงินหรือยังไม่ได้รับเงินจากลูกค้าที่มาใช้บริการ ซึ่งลูกค้าที่ยังไม่ชำระเงินให้กิจการจะมีฐานะเป็นลูกหนี้ของกิจการซึ่งลูกหนี้จะแบ่งเป็น 2 ประเภททั้งลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นๆ

ลูกหนี้การค้าเป็นลูกหนี้ที่ค้างชำระค่าสินค้าหรือบริการของกิจการซึ่งเกิดจากการดำเนินงาน ตามปกติ ส่วนลูกหนี้อื่นเป็นลูกหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากการทำ เป็นงานตามปกติ ของกิจการ เช่น เงินให้กู้ยืมแก่ กรรมการและลูกจ้าง ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปกำหนดให้กิจการมียอดลูกหนี้ ณ วันที่ในงบแสดง ฐานะการเงิน (วันปิดงวด) นั้นกิจการต้องประมาณลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้เพื่อไม่ให้ลูกหนี้ในงบแสดง ฐานะการเงินมีมูลค่าสูงเกินไป ซึ่งให้ประมาณเป็นค่า เพื่อหนี้สงสัยจะสูญ เพื่อให้ลดยอด ลูกหนี้ ซึ่งเป็นไปตาม หลักความระมัดระวัง (ศศิวิมล มีอำพล,2558)

การประมาณการว่าจะเก็บเงินไม่ได้ ต้องพิจารณาหลายปัจจัยเช่น สภาพเศรษฐกิจ ประเภทลูกหนี้ ประสบการณ์ในอดีตของกิจการ ดังนั้นการบันทึกการตั้งค่าเผื่อลูกหนี้สงสัยจะสูญ บันทึกโดย

เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ XX

เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ XX

บัญชีหนี้สงสัยจะสูญ (Doubful Debts Expense) เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Allowance for Doubful Accounts) เป็นบัญชีปรับมูลค่าลูกหนี้การค้าแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญทำได้ 2 วิธีคือ

1. การประมาณจากยอดขาย
2. การประมาณจากยอดลูกหนี้

การประมาณจากยอดขาย ในวิธีนี้จะเป็นการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยจะประมาณจากร้อยละของยอดขายรวมหรือร้อยละของยอดขายเชื่อก็ได้ ซึ่งเมื่อได้ประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากยอดขายแล้ว ได้ยอดเท่าใดให้บันทึกบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเท่านั้นเลยไม่ต้องนำค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากงวดบัญชีที่แล้วมาพิจารณา

การประมาณจากยอดลูกหนี้ วิธีนี้จะประมาณจากยอดลูกหนี้รวมในวันสิ้นงวดหรือใช้ลูกหนี้ถัวเฉลี่ย (ต้นปีและปลายปี) หรือประมาณจากลูกหนี้ แต่ละรายตามอายุของนี้ก็ได้ โดยลูกหนี้ที่ค้างชำระนานกิจการจะประมาณการเก็บเงินไม่ได้ ในอัตราที่สูงกว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระสั้นกว่า เมื่อกำหนดยอดเงินได้แล้ว ต้องนำยอดคงเหลือยกมาของบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้งวดที่แล้วมาพิจารณาด้วย โดยกิจการจะบันทึกบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในงวดนี้เพิ่มขึ้นหรือลดลงให้เท่ากับยอดที่ต้องการในงวดบัญชีนี้

ตัวอย่างที่ 8 วันที่ 31 ธันวาคม 25 x 1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี กิจการมียอดขายเชื่อ 800,000 บาท ยอดลูกหนี้การค้า 500,000 บาท และมียอดคงเหลือ ของบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญยกมา (ในวันที่ 1 มกราคม 25X1) จำนวน 1,500 บาท กิจการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 1% ของยอดขายเชื่อ

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25X1				
ธ.ค.31	หนี้สงสัยจะสูญ	519	8,000	-
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	114		8,000
	ปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ			
	(800,000 × $\frac{1}{100}$) = 8,000 บาท			

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ					หน้าที่ 114			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
				25X1				
				มค. 1	ยอดยกมา	/	1,500	-
				ธค.31	หนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	8,000	-

หนี้สงสัยจะสูญ					หน้าที่ 519			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1								
ธ.ค. 31	ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	8,000	-				

การแสดงรายการในงบการเงิน เป็นดังนี้

บริษัท จำกัด
 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
 สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้	
⋮	
ค่าใช้จ่าย :	
⋮	
หนี้สงสัยจะสูญ	8,000

บริษัท จำกัด
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์หมุนเวียน :

:

ลูกหนี้การค้า

800,000

หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

9,500

790,500

ตัวอย่างที่ 9 วันที่ 31 ธันวาคม 25 x 1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี กิจการมียอดขายเชื่อ 800,000 บาท ยอดลูกหนี้การค้า 500,000 บาท และยอดคงเหลือของบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ยกมา(วันที่ 1 มกราคม 25x1)

1,500 บาท กิจการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 2 % ของลูกหนี้การค้าปลายงวด

การคำนวณ.ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 2% ของยอดลูกหนี้การค้า

$$\text{จะได้} = (500,000 \times \frac{2}{100}) - 1,500$$

$$= 10,000 - 1,500$$

$$= 8,500 \text{ บาท}$$

จากการคำนวณกิจการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มอีก 8,500 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 5

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	หนี้สงสัยจะสูญ	519	8,500	-		
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	114			8,500	-
	ปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ					
	$(500,000 \times \frac{2}{100}) - 1,500 = 8,500$ บาท					

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

หน้าที่ 114

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
				25X1				
				มค. 1	ยอดยกมา	/	1,500	-
				ธค.31	หนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	8,500	-

หนี้สงสัยจะสูญ

หน้าที่ 519

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 ธ.ค. 31	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	8,500	-				

การแสดงรายการในงบการเงิน เป็นดังนี้
บริษัท จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้		
⋮		
ค่าใช้จ่าย :		
⋮		
หนี้สงสัยจะสูญ		8,500

บริษัท จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์หมุนเวียน :		
⋮		
ลูกหนี้การค้า	500,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>10,000</u>	490,000

ตัวอย่างที่ 10 ในวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชีกิจการมียอดขายเชื่อ 800,000 บาท ยอดลูกหนี้การค้า 500,000 บาท และมียอดคงเหลือของบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญยกมา (วันที่ 1 มกราคม 25x 1) เท่ากับ 12,000 บาท กิจการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 2% ของลูกหนี้การค้าปลายงวด กิจการต้องมีการโอนกลับรายการดังนี้

การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ของปี 25X1

$$\text{เท่ากับ } 500,000 \times \frac{2}{100} = 10,000 \text{ บาท}$$

แต่ยอดยกมาของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเท่ากับ 12,000 บาทสูงกว่าที่กิจการประมาณการไว้เท่ากับ 2,000 บาทจึงต้องทำการบันทึกกลับรายการวันสิ้นงวดบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ธ.ค.31	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	114	2,000	-		
	หนี้สงสัยจะสูญ	519			2,000	-
	โอนกลับรายการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มียอดสูงไป					

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ								หน้าที่ 114	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต		
25X1				25X1					
ธค.31	หนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	2,000	มค. 1	ยอดยกมา	/	12,000	-	

หนี้สงสัยจะสูญ								หน้าที่ 519	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต		
				25X1					
				ธ.ค. 31	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	รว.5	2,000	-	

ณ วันสิ้นงวดบัญชี เมื่อกิจการได้ทำการปรับปรุงแล้วจะเห็นได้ว่ายอดคงเหลือของบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ เท่ากับ 10,000 บาท และบัญชีหนี้สงสัยจะสูญจะมียอดด้านเครดิตซึ่งจะแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นรายการประเภทรายได้ในประเภท รายได้อื่น

บันทึกการขายที่เกี่ยวกับลูกหนี้ที่เรียกเก็บเงินไม่ได้ (ศศวิมลมีอำพล, 2558) การบันทึกค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเมื่อกิจการได้ตั้งบัญชีนี้ได้แล้ว ภายหลังกิจการได้ติดตามและทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่การค้ำก็ยังไม่กำหนดชำระกิจการจะพิจารณาการเก็บเงินจากลูกหนี้ไม่ได้ 2 ประเด็นคือ

1. เมื่อกิจการได้ติดตามจนถึงที่สุดแล้ว และจะจัดหนี้สูญโดย เข้าข่ายเป็นเกณฑ์ที่จัดเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิตามกฎหมายภาษีอากร
2. การจัดจำหน่ายหนี้สูญทางบัญชี ซึ่งกิจการได้ติดตามทวงถามแล้วแต่ยังไม่เข้าเกณฑ์การจัดจำหน่ายทางกฎหมายภาษีอากร

สรุปการบันทึกบัญชีได้ดังนี้

2.1 กรณีที่กิจการ ได้ติดตามทวงหนี้จนถึงที่สุดแล้วและจะเข้าเงื่อนไขที่จะถึงเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิตามกฎหมายภาษีอากร เช่น ลูกหนี้ล้มละลาย บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต หนี้สูญ XX

 เครดิต ลูกหนี้การค้า XX

และ เดบิต ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ XX

 เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ XX

* บัญชีหนี้สูญ (Bad Debts Expense) เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุน

2.2 กรณีคาดว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้แน่นอน แต่ยังคงจำหน่ายหนี้สูญ เป็นค่าใช้จ่ายตามกฎหมายภาษีอากรไม่ได้บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ XX

 เครดิต ลูกหนี้การค้า XX

ต่อมาภายหลังจากที่กิจการได้บันทึกบัญชีกรณีกิจการติดตามทวงหนี้จนถึงที่สุดแล้ว ลูกหนี้ไม่มาชำระ แต่สุดท้ายลูกหนี้ก็มาชำระกิจการบันทึกบัญชีดังนี้

กรณีกิจการได้รับเงินคืนจากลูกหนี้ กรณีที่บันทึกจำหน่ายเป็นหนี้สูญ ตามกฎหมายภาษีอากร

เดบิตลูกหนี้การค้า XX

 เครดิต หนี้สูญได้รับคืน XX

เดบิต เงินสด XX

 เครดิต ลูกหนี้การค้า XX

กรณีกิจการได้รับเงินคืนจากลูกหนี้ที่จำหน่ายเป็นหนี้สูญไม่เข้าข่ายกฎหมายภาษีอากร

เดบิตลูกหนี้การค้า XX

 เครดิต ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ XX

เดบิต เงินสด XX

เครดิต ลูกหนี้การค้า XX

8. ค่าตัดจำหน่าย (Amortization)

กิจการจะบันทึกค่าตัดจำหน่าย โดยการปันส่วนต้นทุนเป็นค่าใช้จ่ายแสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน โดยการบันทึกส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ไม่มีตัวตน เช่น สัมปทาน(Franchise) ลิขสิทธิ์ (copyright) สิทธิบัตร(patent) เครื่องหมายการค้า (Trademark) เป็นต้น การบันทึกส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนี้ มาตรฐานการบัญชีฉบับ 38 เรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตนของ สภาวิชาชีพบัญชี ได้กำหนดไว้ว่าหากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนสามารถประมาณอายุการให้ประโยชน์ ได้อย่างแน่นอนก็ให้ ตัดจำหน่ายตาม อากาการ ให้ประโยชน์นั้น แต่หากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนไม่สามารถประมาณอายุการให้ประโยชน์ได้อย่างแน่นอนไม่ต้องตัดจำหน่ายแต่ให้ ประเมินการ ด้วยค่า สำหรับวิธีการ คำนวณค่าตัดจำหน่ายให้ใช้ตามความเหมาะสม ของรูปแบบการให้ ประโยชน์ ถ้าไม่สามารถระบุได้เหมาะสมก็ให้ใช้วิธีเส้นตรงคือ ทุกๆปีค่าตัดจำหน่ายจะเท่ากับตลอดอายุการให้ ประโยชน์ (ศศิวิมล มีอำพล ,2558)

การบันทึกบัญชีค่าตัดจำหน่าย ณ วันสิ้นงวดบัญชีกรณีประมาณอายุให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนได้อย่างแน่นอน บันทึกดังนี้

เดบิต ค่าตัดจำหน่าย XX

เครดิต ค่าตัดจำหน่ายสะสม XX

บัญชีค่าตัดจำหน่าย(Amortization account Expense) เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ บัญชีค่าตัดจำหน่ายสะสม(Accumulated amortization account) เป็นบัญชีปรับมูลค่าสินทรัพย์ บัญชีค่าตัดจำหน่ายสะสมเป็นบัญชีประเภทสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนไม่มีตัวตน แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

ตัวอย่างที่ 11 วันที่ 1 มกราคม 25 x 1 กิจการได้ซื้อลิขสิทธิ์วรรณกรรมมูลค่า 200,000 บาท อายุการให้ประโยชน์ 10 ปี กิจการกำหนดให้ใช้ วิธีเส้นตรงในการตัดจำหน่ายลิขสิทธิ์ ปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

$$\begin{aligned} \text{มูลค่าการตัดจำหน่ายต่อปี} &= \frac{\text{ราคาทุน}}{\text{ประมาณอายุการให้ประโยชน์}} \\ &= \frac{200,000}{10} \\ &= 20,000 \text{ บาทต่อปี} \end{aligned}$$

บันทึกบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 3

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ม.ค.1	ลิขสิทธิ์	131	200,000	-		
	เงินสด	111			2,000	-

	ชื่อลิขสิทธิ์วรรณกรรม						
ธ.ค. 31	ค่าตัดจำหน่าย – ลิขสิทธิ์	521	20,000				
	ค่าตัดจำหน่ายสะสม – ลิขสิทธิ์	132				200,000	-
	บันทึกการตัดจำหน่ายลิขสิทธิ์						

เงินสด				หน้าที่ 111			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 มค. 1	ยอดยกมา	/	XXXX	25X1 ม.ค.1	ลิขสิทธิ์	รว.3	200,000 -
							-

ลิขสิทธิ์				หน้าที่ 131			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 มค.1	เงินสด	รว.3	200,000	-			

ค่าตัดจำหน่าย-ลิขสิทธิ์				หน้าที่ 521			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 ธค.31	ค่าตัดจำหน่ายสะสม- ลิขสิทธิ์	รว.1	20,000	-			

ค่าตัดจำหน่ายสะสม-ลิขสิทธิ์				หน้าที่ 131			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25X1			

				ธค.31	ค่าตัดจำหน่าย-ลิขสิทธิ์	รว.3	20,000	-
--	--	--	--	-------	-------------------------	------	--------	---

การแสดงรายการในงบการเงิน เป็นดังนี้

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้		
⋮		
ค่าใช้จ่าย		
⋮		
ค่าตัดจำหน่าย – ลิขสิทธิ์		20,000

บริษัท จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์หมุนเวียน :		
⋮		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน :		6,000
⋮		
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน :		
ลิขสิทธิ์	200,000	
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม – ลิขสิทธิ์	<u>20,000</u>	180,000

9. ค่าสูญสิ้น (Depletion)

ค่าสูญสิ้นเป็นบัญชีค่าใช้จ่าย แสดงในงบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จ และบัญชีค่าสูญสิ้นสะสมจะนำไปบันทึกเพื่อลดมูลค่าของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ประเภท ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่ ถ่านหิน เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นจะไม่มีค่าเสื่อมสภาพเหมือนทรัพย์สินไม่หมุนเวียนประเภทมีตัวตน เช่น อาคาร อุปกรณ์ แต่ทรัพย์สินธรรมชาติจะลดปริมาณลงในแต่ละปีเมื่อ นำมาผลิต ในการบันทึกค่าสูญสิ้นจะคำนวณโดยวิธีตามจำนวนผลผลิตนั้นคือปีไหนที่มีการผลิตมากจะบันทึกค่าสูญสิ้นมาก (ศศิวิมล มีอำพร, 2558)

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

เดบิต ค่าสูญสิ้น XX

เครดิต ค่าสูญสิ้นสะสม XX

บัญชีค่าสูญสิ้น (Depletion Expense) เป็นบัญชีประเภทค่าใช้จ่ายแสดงในงบกำไรขาดทุน

บัญชีค่าสูญสิ้นสะสม (Accumulated Depletion) เป็นบัญชีปรับมูลค่า สินทรัพย์ (ทรัพยากรธรรมชาติ) แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

ตัวอย่างที่ 12 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25 x 1 กิจการได้ซื้อเหมืองแร่ราคา 1,000,000 บาท โดย คาดการณ์ว่าจะทำการผลิตได้ทั้งหมด 75,000 ตัน กิจการขุดแร่ได้หมดแล้วคาดว่าจะขายเหมืองแร่ได้ราคา 50,000 บาท ในปี 25 X1 กิจการได้ขุดเหมืองแร่ขึ้นมา 10,000 ตัน

$$\begin{aligned} \text{การคำนวณค่าสูญสิ้นเป็นดังนี้} &= \frac{\text{ราคาทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{ปริมาณที่คาดว่าจะขุดได้}} \\ &= \frac{1,000,000 - 50,000}{75,000} \\ &= 12.67 \text{ บาทต่อตัน} \end{aligned}$$

ในปี 25 x 1 กิจการขุดได้ 10,000 ตัน ดังนั้นค่าสูญสิ้นของปี 25 x 1 เท่ากับ 10,000 ตัน X 12.67 บาทต่อปี ซึ่งเท่ากับ 126,700 บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 3

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
ม.ค. 1	เหมืองแร่	133	1,000,000	-		
	เงินสด	111			1,000,000	-
	ซื้อเหมืองแร่					
ธ.ค. 31	ค่าสูญสิ้น - เหมืองแร่	522	126,700	-		
	ค่าสูญสิ้นสะสม - เหมืองแร่	134			126,000	-
	บันทึกการค่าสูญสิ้นประจำปี 25X1					

เงินสด

หน้าที่ 111

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต
--------	--------	-----------	-------	--------	--------	-----------	--------

25X1				25X1				
มค. 1	ยอดยกมา	/	XXXX	ส.ค.1	เหมืองแร่	รว.3	1,00,000	-
								-

เหมืองแร่

หน้าที่ 133

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1							
สค.31	เงินสด	รว.1	1,00,000	-			

ค่าสูญสิ้น-เหมืองแร่

หน้าที่ 522

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1							
ธ.ค.31	ค่าสูญสิ้นสะสม-เหมืองแร่	รว.1	126,700	-			

ค่าสูญสิ้นสะสม-เหมืองแร่

หน้าที่ 134

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25X1			
				ส.ค. 31	ค่าสูญสิ้น-เหมืองแร่	รว.1	126,700
							-

การแสดงรายการในงบการเงิน เป็นดังนี้

บริษัท จำกัด

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

รายได้

⋮

ค่าใช้จ่าย

ค่าสูญสิ้น - เหมือนแร่

126,700

บริษัท จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย:บาท

สินทรัพย์หมุนเวียน :		
⋮		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน :		
⋮		
เหมือนแร่	1,000,000	
หัก ค่าสูญสิ้นสะสม - เหมือนแร่	<u>126,700</u>	873,300

10. การแก้ไขข้อผิดพลาด (Correction of Error)

การปฏิบัติงานทางด้านบัญชีบางครั้งอาจมีการบันทึกผิดพลาด ซึ่งตรวจพบว่าการที่จะนำเสนองบการเงิน การแก้ไข อาจทำในวันที่พบข้อผิดพลาด หรือทำการแก้ไข ณ วันสิ้นงวดบัญชีก็ได้ การแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นจะเริ่มบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป แล้วผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง (ศศิวิมล มีอำพล, 2558 : 39-45)

สาเหตุของการผิดพลาดได้แก่

1. บันทึกตัวเลขผิด นั่นคือบันทึกชื่อบัญชีถูกต้องแต่บันทึกตัวเลขจำนวนเงินผิด
2. บันทึกชื่อบัญชีผิดซึ่งอาจผิดทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตหรือบันทึกชื่อบัญชีผิด อันเดียวก็ได้
3. ลืมบันทึกบัญชีเกิดจากเริ่มบันทึกรายการค้า

การแก้ไขการผิดพลาด ให้พิจารณาว่า ที่เคยบันทึกผิดไว้นั้นบันทึกอย่างไร และลองบันทึกบัญชีที่ถูกว่าเป็นอย่างไร แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง โดยหากต้องการล้างบัญชีออกให้ทำการบันทึกด้านตรงข้าม หรือถ้าจำนวนเงินผิดแก้ไขโดยการเขียนจำนวนเงินใหม่จะเป็นการเพิ่มหรือลดจำนวนเงินทั้งนี้ต้องยึดหลักการลงบัญชีทั้งด้านเดบิตและเครดิตในยอดเงินที่เท่ากัน แต่จำนวนรายการใน ด้านเดบิตอาจไม่เท่ากับด้านเครดิต นั่นคือต้องใช้หลักการบัญชีคู่

ตัวอย่างที่ 13 กรณีกิจการบันทึกจำนวนเงินผิด (กรณีบันทึกในสมุดรายวันและบัญชีแยกประเภท) เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 25X1 กิจการได้ส่งใบแจ้งหนี้ค่าบริการเสริมสวยให้แก่ลูกค้า 12,000 บาท แต่บันทึกบัญชีเป็น 1,200 บาท กิจการได้ตรวจพบข้อผิดพลาดของรายการนี้ ณ วันสิ้นงวดบัญชีก่อนจะจัดทำงบการเงิน

เดบิตบันทึกบัญชีไว้คือ

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 3

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1 มี.ค.15	ลูกหนี้การค้า	113	1,200	-		
	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	411			1,200	-
	บันทึกส่งใบแจ้งหนี้ค่าบริการเสริมสวยแก่ลูกค้า					

การบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง คือ

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 3

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1 มี.ค.15	ลูกหนี้การค้า	113	12,000	-		
	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	411			12,000	-
	บันทึกส่งใบแจ้งหนี้เรียกเก็บเงินค่าบริการเสริมสวย จากลูกค้า					

จากการเปรียบเทียบการบันทึกบัญชีพบว่าบันทึกซื้อบัญชีถูกต้องทั้งด้านเดบิตและเครดิตแต่จำนวนเงินทั้งสองด้านหายไป ต้องบันทึกเพิ่มอีก 10,800 บาท
การบันทึกรายการในวันสิ้นงวดบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 4

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ลูกหนี้การค้า	113	10,800	-		
	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	411			10,800	-

ลูกหนี้การค้า

หน้าที่ 113

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1									
มีค.15	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	รว.3	1,200	-					
ธค.31	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	รว.4	10,800	-					

รายได้ค่าบริการเสริมสวย

หน้าที่ 411

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
					25X1				
					มีค.15	ลูกหนี้การค้า	รว.3	1,200	-
					ธค.31	ลูกหนี้การค้า	รว.4	10,800	-

ตัวอย่างที่ 14 กรณีบันทึกซื้อบัญชีผิดพลาด

เมื่อวันที่ 10 เมษายน 25X1 กิจการจ่ายค่าเช่า 5,000 บาทแต่บันทึกผิดเป็นค่าโฆษณา 5,000 บาท
ตรวจพบ ณ วันสิ้นงวดบัญชี

เดบิตบันทึกไว้คือ

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 3

วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1						
เม.ย.10	ค่าโฆษณา	515	5,000	-		
	เงินสด	111			5,000	-
	บันทึกจ่ายค่าโฆษณา					

การบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง คือ

25X1

เม.ย.10 เดบิต ค่าเช่า

5,000 -

เครดิต เงินสด

5,000 -

บันทึกค่าเช่า

ณ วันสิ้นงวดบัญชีกิจการต้องทำการแก้ไขใหม่โดยการล้างบัญชีค่าโฆษณาออกโดยการเครดิตค่าโฆษณา และเพิ่ม เดบิตค่าเช่า 5,000 บาทการแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 4	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเช่า	514	5,000	-		
	ค่าโฆษณา	515			5,000	-
	บันทึกแก้ไขบัญชีให้ถูกต้อง					

เงินสด

หน้าที่ 111

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต
				25X1 เม.ย.10	ค่าโฆษณา	รว.3	5,000 -

ค่าโฆษณา

หน้าที่ 515

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต
25X1 สค.31	เงินสด	รว.3	5,000 -	25X1 ธ.ค.31	ค่าเช่า	รว.4	5,000 -

ค่าเช่า

หน้าที่ 514

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต
25X1 ธค.31	ค่าเช่า	รว.4	5,000 -				

ตัวอย่างที่ 15 กรณีบันทึกซื้อบัญชีผิด และจำนวนเงินผิด

เงินสด					หน้าที่ 111				
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัย	ร.ว.5	18,000	-	25X1 ส.ค.17	ค่าเบี้ยประกันภัย	ร.ว.5	42,000	-

ค่าเบี้ยประกันภัย					หน้าที่ 516				
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 ส.ค.17	เงินสด	ร.ว.5	42,000	-	25X1 ธ.ค.31	ค่าโฆษณา เงินสด	ร.ว.5 ร.ว.5	24,000 12,000	- -

ค่าโฆษณา					หน้าที่ 515				
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
25X1 ธ.ค.31	ค่าเบี้ยประกันภัย	ร.ว.5	24,000	-					

ตัวอย่างที่ 16 กรณีกิจการล้มบันทึกบัญชี

ณ วันสิ้นงวดบัญชีคือวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 กิจการได้ตรวจพบว่ารายการค้า ของวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 กิจการยังไม่ได้บันทึกบัญชีนั้นคือรายการที่กิจการได้รับ เงินจากการให้บริการเสริมสวยแก่ลูกค้า 10,000 บาท บันทึกรายการดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้าที่ 5			
วันที่	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต			
25X1 ธ.ค.31	เงินสด	111	10,000	-				
	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	411				10,000		-
	บันทึกรายการปรับปรุงการรับเงินจากการ ให้บริการเสริมสวยแก่ลูกค้า							

เงินสด

หน้าที่ 111

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
25X1 ธค.31	รายได้ค่าบริการเสริมสวย	รว.5	10,000	-			

รายได้ค่าบริการเสริมสวย

หน้าที่ 411

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต
				25X1 ธค.31	เงินสด	รว.5	10,000 -

การกลับรายการ (Reversing Entries)

การกลับรายการปรับปรุงเป็นการบันทึกกลับรายการปรับปรุงที่กิจการได้ทำการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด การกลับรายการปรับปรุงจะทำเมื่อเริ่มงวดบัญชีใหม่ บางกิจการอาจไม่ทำการกลับรายการปรับปรุงก็ได้ การกลับรายการช่วยให้การบันทึกบัญชีในงวดใหม่สะดวกและง่ายขึ้น เนื่องจากไม่ต้องคำนึงว่าเงินสดที่ได้รับหรือจ่าย จะเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีก่อนเท่าใดและงวดบัญชีใหม่เท่าใด

รายการที่กิจการควรพิจารณาคือการบันทึกกลับรายการ ณ วันเริ่มงวด บัญชีใหม่ได้แก่รายได้ค้างรับค่าใช้จ่าย ค้างจ่ายรายได้รับล่วงหน้า กรณีบันทึกในวันรับเงินไว้เป็นรายได้และค่าใช้จ่ายล่วงหน้ากรณีบันทึกในวันที่จ่ายเงินไว้เป็นค่าใช้จ่ายการกลับรายการปรับปรุงไม่ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบัญชี

ประเภท	การบันทึกที่รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด	การบันทึกที่รายการปรับปรุง ณ วันเริ่มงวดบัญชีใหม่
1. รายการได้ค้างรับ	เดบิต รายการได้ค้างรับ XX เครดิต รายการได้ XX	เดบิต รายการได้ XX เครดิต รายการได้ค้างรับ XX
2. ค่าใช้จ่าย	เดบิต ค่าใช้จ่าย XX เครดิต ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย XX	เดบิต ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย XX เครดิต ค่าใช้จ่าย XX
3. รายได้รับล่วงหน้า กรณีบันทึกเป็นรายได้	เดบิต รายการได้ XX เครดิต รายการได้รับล่วงหน้า XX	เดบิต รายการได้รับล่วงหน้า XX เครดิต รายการได้ XX
4. ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า กรณีบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย	เดบิต ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า XX เครดิต ค่าใช้จ่าย XX	เดบิต ค่าใช้จ่าย XX เครดิต ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า XX

ตัวอย่างที่ 16 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 25X1 กิจการซื้อพันธบัตรรัฐบาล 500,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 3 % ต่อปี มีกำหนดรับดอกเบี้ยทุกวันที่ 31 มีนาคม และ 30 กันยายน

การบันทึกที่รายการปรับปรุง	การบันทึกที่กลับรายการปรับปรุง
----------------------------	--------------------------------

$$\begin{aligned} & \text{บันทึกจ่ายดอกเบี้ย 3 เดือน} \\ & = 300,000 \times 6/100 \times 3/12 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 18 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 25X1 กิจการได้ตกลงทำสัญญาให้บริษัทมากมิตรจำกัด เช่าอาคาร ได้รับเงินในวันนี้ 60,000 บาท สำหรับระยะเวลาเช่า 1 ปี กิจการได้ บันทึกเป็นรายได้ทั้งจำนวน ปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

25X1

ก.ย.1	เดบิต เงินสด	60,000	-
	เครดิต ค่าเช่ารับ		60,000

บันทึกค่าเช่า 1 ปี

ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 25X1 - 1 กันยายน 25X2

การบันทึกรายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด	การบันทึกกลับรายการปรับปรุง ณ วันเริ่มงวดบัญชีใหม่
<p>25X1</p> <p>ธ.ค.31 เดบิต ค่าเช่ารับ 40,000</p> <p style="padding-left: 40px;">เครดิต ค่าเช่ารับล่วงหน้า 40,000</p> <p>ปรับปรุงค่าเช่ารับ 8 เดือน</p> <p>เป็นเงิน 40,000 เข้าบัญชี</p> <p style="text-align: right; margin-top: 20px;">ค่าเช่ารับล่วงหน้า $(60,000 \times \frac{8}{12}) = 40,000$ บาท</p>	<p>25X2</p> <p>ม.ค.1 เดบิต ค่าเช่ารับล่วงหน้า 40,000</p> <p style="padding-left: 40px;">เครดิต ค่าเช่ารับ 40,000</p> <p>บันทึกการกลับรายการ</p> <p>รายการปรับปรุง</p>

ตัวอย่างที่ 19 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25X1 กิจการได้จ่ายเงินสำหรับค่าเบี้ยประกันภัย อายุกรมธรรม์ 1 ปี จำนวนเงิน 48,000 บาท มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 25X1 ถึง 31 กรกฎาคม 25X2 กิจการได้บันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายปิดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

25X1

ส.ค. 1	เดบิต ดอกเบี้ยประกันภัย	48,000	-
	เครดิต เงินสด		48,000

บันทึกจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยสำหรับกรรมธรรม์ 1 ปี

การบันทึกรายการปรับปรุงและกลับรายการ เป็นดังนี้

การบันทึกรายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด	การบันทึกกลับรายการปรับปรุง ณ วันเริ่มงวดบัญชีใหม่
25X1 ธ.ค.31 เดบิต ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 28,000 เครดิต ค่าเบี้ยประกันภัย 28,000 ปรับปรุงค่าเบี้ยประกันภัย 7 เดือน เป็นเงิน 40,000 เข้าบัญชี ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า $(48,000 \times \frac{7}{12})$ = 28,000 บาท)	25X2 ม.ค.1 เดบิต ค่าเบี้ยประกันภัย 28,000 เครดิต ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า 28,000 บันทึกการกลับรายการรายการปรับปรุง

แบบฝึกหัด

รายการปรับปรุง

ข้อ 1 ร้านปทุมการขนส่ง ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับให้บริการขนส่งในวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 หนึ่งในวันสิ้นงวดบัญชีก่อนจะปิดบัญชีได้ตรวจสอบพบรายการต่างๆดังนี้

1. กิจการซื้ออุปกรณ์สำนักงานมา 25,000 บาท แต่พนักงานบัญชีบันทึกเป็นวัสดุสำนักงาน 15,000 บาท
2. วัสดุสำนักงานต้นงวด 3,000 บาทระหว่างปีซื้อวัสดุสำนักงานมา 11,000 บาท วันสิ้นงวดตรวจพบวัสดุสำนักงานคงเหลือ 1,800 บาท
3. กิจการให้นายภัทร กู้เงินไป 150,000 บาท เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 25X1 อัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปีกำหนดส่วน ดอกเบี้ยทุก 3 เดือน
4. ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าโฆษณา 5,800 บาทยังไม่ได้จ่ายเงินและยังไม่บันทึกบัญชี
5. กิจการมียอดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญยกมา ณ วันต้นงวดทางด้านเครดิต 400 บาทให้ประมาณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ 2 % ของยอดลูกหนี้ซึ่งยอดลูกหนี้

ปลายงวดเท่ากับ 68,000 บาท

6. กิจการให้ร้านนัทเช่าอาคารได้รับเงินมาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25X1 อายุการเช่า 1 ปีจำนวน 36,000 บาทได้บันทึกไว้ในบัญชีค่าเช่ารับแล้ว
7. กิจการจ่ายค่าเบี้ยประกันเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 25X1 จำนวน 50,000 บาทอายุกรมธรรม์ 1 ปี และได้บันทึกไว้ในบัญชีค่าเบี้ยประกันภัยแล้ว

รายการปรับปรุงข้อ

ข้อ 2 บริษัท โฆษณาจำกัดเป็นบริษัทรับจ้างโฆษณากำลังเตรียมรายการปรับปรุงในวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชีจะจัดการปิดงบทุกวันที่ 31 ธันวาคม รายการปรับปรุงมีดังนี้

1. กิจการมียอดลูกหนี้การค้า 90,000 บาทบริษัทมีนโยบายกำหนดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ 2% ของลูกหนี้และในวันที่ 1 มกราคม 25X1 มียอดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญยกมาทางด้านเครดิต 700 บาท
2. อุปกรณ์สำนักงาน 152 000 บาท กิจการซื้อมาเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25X1 กำหนดนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคาวิธีเส้นตรงประมาณอายุการให้ประโยชน์ ปีมูลค่าคงเหลือ 2,000 บาท
3. กิจการกู้เงินจากธนาคารเมื่อวันที่ 1 กันยายน 25X1 ได้รับเงินวันนี้มา 30,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปีสัญญา 5 ปีธนาคารกำหนดให้จ่ายดอกเบี้ยทุก 3 เดือน
4. กิจการยังไม่จ่ายเงินให้ **ผขกวพ** 15,000 บาท และยังไม่ได้บันทึกบัญชี
5. กิจการมีบัญชีและเอกสารสิทธิ์ 480,000 บาท ซึ่งบันทึกบัญชีไว้ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 25X1 ใช้วิธีตัดจำหน่ายแบบเส้นตรงอายุให้ประโยชน์ 10 ปี
6. กิจการมีวัสดุสำนักงานต้นงวด 3,500 บาทระหว่างงวดซื้อวัสดุสำนักงานมา 6,500 บาทตรวจรับเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 พบว่ามียอดคงเหลือ 2,000 บาท
7. เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25X1 กิจการจ่ายค่าเช่าสำนักงานล่วงหน้า 1 ปีเป็นเงิน 50,000 บาทกิจการบันทึกไว้ในบัญชีค่าเช่าอาคารจ่ายล่วงหน้า ให้ทำบันทึกรายการในวัสดุรายวันทั่วไป

บทที่ 5
โจทย์การจัดทำงบการเงิน

ข้อที่ 1 ร้านเสริมสวยงามพริ้ง มีข้อมูลงบทดลองก่อนปรับปรุง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันปิดบัญชี ดังนี้

หน่วย:บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	111	208,000	
ลูกหนี้การค้า	112	25,000	
วัสดุสิ้นเปลือง	114	38,000	
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	115	48,000	
อุปกรณ์เสริมสวย	121	250,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์เสริมสวย	122		25,000
เจ้าหนี้การค้า	211		14,000
ค่าโฆษณาค้างจ่าย	212		6,000
เงินกู้ระยะยาว	221		100,000
ทุน - นางงามพริ้ง	311		
ถอนใช้ส่วนตัว	312	15,000	200,000
รายได้ค่าบริการเสริมสวย	411		
ค่าโฆษณา	511	10,000	485,000
เงินเดือน	512	96,000	
ค่าเช่า	513	72,000	
ค่าสาธารณูปโภค	514	<u>78,000</u>	
		830,000	830,000

ข้อมูลเพิ่มเติม ณ วันสิ้นงวดบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

1. เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 กิจการให้บริการเสริมสวยแก่ลูกค้า 15,000 บาทแต่ลูกค้ายังไม่ชำระเงินให้และกิจการยังไม่ได้บันทึกบัญชี
2. ตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ 2% ของลูกหนี้
3. ตรวจจรวัดวัสดุสิ้นเปลืองพบว่าคงเหลือ 1,000 บาท
4. กำหนดนโยบายคิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เสริมสวยใช้วิธีเส้นตรงอายุการให้ประโยชน์ 5 ปีไม่นับมูลค่าคงเหลือกิจการ ซื้ออุปกรณ์เสริมสวยมาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 25X0
5. ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้าสำหรับกรมธรรม์อายุ 1 ปีจ่ายเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 25X1
6. เงินกู้ระยะยาว 1 แสนบาท กิจการกู้มาจากสถาบันการเงินแห่งหนึ่งเมื่อวันที่ 30 กันยายน 25X1 อัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปี

ให้ทำ

1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป
2. จัดทำจัดทำ รายการทำการ 1 อย่าง
3. จัดทำงบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1
4. จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1
5. บันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป
6. จัดทำงบทดลอง หลังปิดบัญชี

แบบฝึกหัดรายการปรับปรุง

ข้อ 1 ข้อมูลต่อไปนี้เป็นงบทดลองก่อนปรับปรุง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ของบริษัทศรีเบตงจำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจให้บริการซ่อมรถ กิจการปิดบัญชี ณ วันสิ้นปี วันที่ 31 ธันวาคม

บริษัทศรีเบตง จำกัด
งบทดลองก่อนปรับปรุง
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

หน่วย:บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	111	156,000	
เงินฝากธนาคาร	112	180,000	
ลูกหนี้การค้า	113	50,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	114		500
วัสดุสำนักงาน	115	25,000	
ค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้า	116	36,000	
ที่ดิน	121	800,000	
อาคาร	122	550,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคาร	123		55,000
อุปกรณ์ในการซ่อม	124	100,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์ในการซ่อม	125		10,000
เจ้าหนี้การค้า	211		74,000
ตัวเงินจ่าย	212		56,000
เงินกู้ระยะยาว	221		300,000
ทุนหุ้นสามัญ	311		800,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	312		200,000
กำไรสะสม(ต้นงวด)	313		128,000
รายได้ค่าบริการซ่อม	411		694,500
ค่าโฆษณา	511	25,000	
เงินเดือน	512	180,000	
ค่าสาธารณูปโภค	513	<u>36,000</u>	

2,318,000

2,318,000

ข้อมูลเพิ่มเติม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25 x 1

1. บริษัทกำหนดนโยบายตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 5% ของยอดลูกหนี้การค้า
2. ค่าส่งค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้าเป็นการจ่ายค่าเบี้ยประกันวันที่ 1 กันยายน 25X1 กรมทัณฑ์อายุ 1 ปี
3. ตรวจรับวัสดุสำนักงานคงเหลือ 5,000 บาท
4. นโยบายของกิจการให้คำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารโดยวิธีเส้นตรงอัตรา 10 เปอร์เซ็นต์ต่อปีไม่มีมูลค่าคงเหลือ
5. กำหนดอัตราค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการซ่อม 10 %ต่อปีไม่มีมูลค่าคงเหลืออุปกรณ์ในการซ่อมซื้อ มาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 25X0
6. ได้รับใบแจ้งหนี้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25 x 15,000 บาทกิจการยังไม่ได้บันทึกบัญชี
7. บันทึกรายการผิดพลาดกิจการจ่ายเงินเดือนให้พนักงาน 10,000 บาทแต่บันทึกบัญชีเป็นการจ่ายค่า โฆษณา
8. เงินกู้ระยะยาวจำนวน 30,000 บาทอัตราดอกเบี้ย 4% ต่อปีกิจการกู้มาจากธนาคารเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 25X1
9. กำหนดอัตราภาษีเงินได้ 20 เปอร์เซ็นต์ของกำไรก่อนหักภาษี

ให้ทำ

1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1
2. จัดทำกระดาษทำการ 10 ช่อง
3. จัดทำงบกำไรขาดทุนสำหรับ ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1
4. จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1
5. บันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป
6. จัดทำงบทดลองหลังปิดบัญชี

ข้อ 3 ต่อไปนี้เป็นงบทดลองหลังปรับปรุงของบริษัท คู่คิดจำกัดซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

บริษัทคู่คิดจำกัด

งบทดลองหลังปรับปรุง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

หน่วย:บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	111	250,000	
เงินฝากธนาคาร	112	595,000	
ลูกหนี้การค้า	113	60,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	114		3,000
วัสดุสำนักงาน	115	8,000	
ค่าเช่าอาคารจ่ายล่วงหน้า	116	15,000	
ค่าเบี้ยค้ำรับ	117	9,000	
อุปกรณ์สำนักงาน	121	300,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์สำนักงาน	122		60,000
เจ้าหนี้การค้า	211		
ดอกเบียค้ำจ่าย	212		5,000
ภาษีเงินได้ค้ำจ่าย	213		73,000
เงินกู้ระยะยาว	221		200,000
ทุนหุ้นสามัญ	311		500,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	312		100,000
กำไรสะสม(ต้นงวด)	313		
รายได้ค่าบริการให้คำปรึกษา	411		557,000
ดอกเบียรับ	412		9,000
เงินเดือน	511	102,000	
ค่าเช่าอาคาร	512	45,000	
หนี้สงสัยจะสูญ	513	3,000	
วัสดุสำนักงานใช้ไป	514	12,000	
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์สำนักงาน	515	30,000	
ดอกเบียจ่าย	516	5,000	
ภาษีเงินได้		73,800	
		1,507,800	1,507,800

ให้ทำ

1. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1
2. งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1